

Uunga siunnersuut: Isumaginninnermik suliassaqarfimmi pissaanermik atuineq pillugu Inatsisartut inatsisaat

(Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnullu Naalakkersuisoq)
(Siullermeerneqarnera)

Inatsisartut Ombudsmandiat ukiumoortumik nalunaarutigisartagaani kommuunini inatsisartut inatsisaat atuutsinneqartarneri unammillernartartut arlaleriarluni tikkuartornikuuai. Immikkut eqqiluisaarnikkut inissisimaneq aammalu meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnermini tusaaniarneqarnerisa unammillernartui sammeneqarput.

Qanoq iliortoqassanerani inatsimmi allaqqasoqaraluartoq, naallu Ombudsmandi atuutsitsinerup amigarnerani uteqattaartumik oqariartuuteqartaraluartoq suli kommuunit unammillernartoqartippaat. Demokraatit Ukiaanerani ataatsimiinnermi oqallinnermi oqariartuutigisimavaat, Ombudsmandi unammillernartut oqariartuutigisimasai iluamik tiguneq ajorigut. Immikkut maluginiarsimavara, naalakkersuisooqatigiinni partii aalajangersimasoq oqariartuuteqarsimammat Ombudsmandimiit nalunaarutaani oqariartuutigineqartut ataatsimiitsitaliamiit tusaatissatut tiguinnarneqartassanngitsut. Taamaattumik oqaatigerusuppara Naalakkersuisut, kommuunini aqutsiveqarfinnut aamma nakkutiginnittussaasut, qanoq piumaffigineqarnissaanik aalajangiinissamik akisussaaffik uagut tigummigatsigu. Taamaattumillu oqallinneq uunga tungassutilik samminerani piffissaavoq politikki tungaaniik qanoq allatut iliorsinnaanitsinnik isummerfigissallugu. Demokraatiniit pingaartutut isigaarput inatsisit ajornanngitsuunissaat piviusumillu ajunngitsumik atuussinnaanissaat. Ombudsmandip oqariartuutai ersareqqissaarput, taamaattumillu inatsimi allannguinerne kissaatigineqartut ilumut piviusumi iluaqutaanersut apeqquserpakka, pissutsini piviusuni nalunngikkutsigu suliarinnittussani pitsaassuseq qaffassarnissaa pisariaqartinneqangaatsiartooq. Taamaattumik iluaqutaasussanik allannguinerneq suliaqartilluni pisariaqarpoq immikkoortortani atuutsinneqalernissaa iluatsinnissaanut qulakkeerinnissalluni. Kommuunit Naalakkersuisullu akunnerminni oqaloqatigiinnissaq pisariaqarpoq, naatsorsuutiniik paaseqatigiiffiusumik, suliaqartussat minnerunngitsumillu ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni sulisut pitsaassusaanik qaffassaanissamut. Inatsimmi uani aqutsisut naalakkallu akisussaaffimmik tunineqangaatsiarput, taamallu ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni sulisunik ilinniarluarsimasunik amigaateqartagaluta kukkunissamut amigaateqarnissamullu ernummassutissat annikillisarariaqarpagut.

Inuiaqatigiinni meeqqat innuttaasullu nukissaaleqinerpaanut illersuinerne pingitsaaliilluni aalajangersaaneq aqqut kingullerpaatut inissisimasariaqarpoq. Pingitsaaliilluni aalajangersaasarneq sulisut piffissap ingerlanerani pikkorissartuarnerini pingitsoortinnera angujartuaarsinnaavarput. Kisiannili aamma akuersaarlugu paasivarput Naalakkersuisut paasissutissiinerattuut pingitsaaliilluni aalajangersaasarneq ajoraluartumik suli pisariaqartartoq.

Immikkut nuannaarutigaaara meeqqat atugassarititaat qulakkeerneqarmata, isertitsivinni inersimasut inisimaqatigisannginnissaanik aqqiisoqarmat. Allannguinerlu aamma pingaarutilimmik malitseqartitsissaaq meeqqat ulloq unnuarlu angerlarsimaffiini meeqqat toqqissisimanartumik atugassaqartinnissaanut sulisut ilisimasaqarnissaat pisariaqassammat, allaqqasummi malillugit paarisivittut ilillugit paarnaarunneqartussaammata. Qulakkeerusunneqarputtaaq meeqqat ukiui perorsarsimassusaallu aallaavigalugit malinnaatitsineq ingerlanneqassasoq. Aalajangersagarli tamanna nutaajunngilaq, taamaattumillu meeqqat pisinnaatitaaffi malinneqarnissaanik qulakkeerininnissamut Naalakkersuisut suliaqarniarnersut apererusuppakka?

Ajoraluartumik takusarparput meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnermi tusaaneqanngitsutut nalorninermullu inissinneqartartut. Tamanna majip qaammataani 2021-imi ph.d-nngorniaryluni misissuinermit saqqummerpoq, Bonnie Jensen *"Meeraallu angerlarsimaffik imaluunniit angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarneq - Kalaallit Nunaanni ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi najugaqartut meeqqat 38-t misigisaannik misissuineq"* immikkut suliarisimasami illersornerani saqqummiunneqarluni.¹

Taamaattumik oqaatigerusuppara, inatsisissami uani siunnersuutigineqartut siunertai isumaqatigigaluarlugit apeqqusersorsimagakku, qulakkeertariaqaratsigu pissutsit piviusuni aamma atuussinnaaneri.

Taamatut oqaaseqarluta siunnersuut ataatsimiitsitaliami attuumassuteqartumut ingerlateqqinnissaa innersuussutigaarput, kissaatigalutigu, isumaliutissiisummik suliaqarnermi Naalakkersuisut sulisut ilinniagaqassusaanut, kommuunit suleqatiginerinut aammalu inatsi atuutsinneqalernissaanut, meeqqat pisinnaatitaaffii malillugit meeqqat tusaaneqarnissaat immikkut maleqqissaarnissaat pillugit ernummatit eqqummaariffigissagaat.

¹ <https://www.uni.gl/pisussat/2021-afholdt/maaji-afholdt/phd-forsvar-bonnie-jensen.aspx>